

17.12.2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyys-vaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lain-säädännöksi**Johdanto**

Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoima työryhmä pyytää lausuntoja liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle. Esitys koskee parlamentin ja neuvoston direktiiviä tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EU) 2019/882 (jäljempänä *esteettömyysdirektiivi*) ja sen toimeenpanoa Suomessa. Lausuntopyyntö koskee uutta ehdotettavaa lakia tuotteiden esteettömyysvaatimuksista sekä samassa yhteydessä esitettyjä muutoksia eräisiin muihin lakeihin. Suomessa ei ole sääntelyä, joka kattaisi ne vaatimukset, jotka esteettömyysdirektiivi asettaa tuotteille ja palveluille. Lakien tarkoituksena on edistää jokaisen mahdollisuuksia käyttää yhdenvertaisesti tuotteita ja palveluja parantamalla niiden esteettömyyttä. Laeilla toteutetaan esteettömyysdirektiivin edellyttämä kansallinen sääntely.

Esteettömyysdirektiivin mukaisesti jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 28 päivänä kesäkuuta 2022.

Tausta

Valtioneuvosto vahvisti 26.11.2020 antamassaan päätöksessä, että esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon kokonaiskoordinaatio kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön (STM) käsiteltäväksi ja määräsi liikenne- ja viestintäministeriön (LVM), valtiovarainministeriön (VM), työ- ja elinkeinoministeriön (TEM), sisäministeriön (SM), oikeusministeriön (OM) ja ympäristöministeriön (YM) osallistumaan direktiivin toimeenpanon valmisteluun.

Esteettömyysdirektiivin kansallista valmistelua varten asetettiin työryhmä 15.6.2021. Työryhmä kokoontui kesäkuussa 2021 kaksi kertaa ja elokuusta 2021 lähtien viikoittain. Työryhmä pyysi elokuusta lähtien kokouksiin elinkeinoelämän ja vammaisalan järjestöistä edustajan. Lisäksi työryhmään pyydettiin nimeämään jäsen opetus- ja kulttuuriministeriöstä (OKM).

Valmistelu on ollut avointa ja valmisteluun liittyvät materiaalit, kuten asettamispäätökset, kokousten pöytäkirjat ja osallistujalistat ovat julkisesti saatavilla valtioneuvoston Hankeikkunasta. Lisäksi vaikutustenviivaintia varten STM:n tilaama selvitys on julkaistu Hankeikkunassa. Elokuussa 2021 järjestettiin verkossa keskustelutilaisuus erityisesti elinkeinoelämän ja vammaisalan järjestöille.

Postiosoite
Postadress
Postal Address**Käyntiosoite**
Besöksadress
Office**Puhelin**
Telefon
Telephone**Faksi**
Fax
Fax**s-posti, internet**
e-post, internet
e-mail, internetSosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 ValtioneuvostoMeritullinkatu 8
35 829 516 00129 516 001
358 295 163 415295 163 415
stm.fi

kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntöön kohteena on työryhmän ehdotus esteettömyysdirektiivin täytäntöönpanoa koskeväksi hallituksen esitysluonnokseksi.

Tavoitteet

Esteettömyysdirektiivi tuli voimaan 17 päivänä huhtikuuta 2019. Direktiivin tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat tiettyjen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia. Tätä tehdään erityisesti poistamalla ja ehkäisemällä esteitä, joita tiettyjen esteettömien tuotteiden ja palvelujen vapaalle liikkuvuudelle aiheutuu jäsenvaltioiden erilaisista esteettömyysvaatimuksista. Näin voitaisiin lisätä esteettömien tuotteiden ja palvelujen saatavuutta sisämarkkinoilla ja parantaa asiaankuuluvien tietojen esteettömyyttä. Kun tuotteista ja palveluista tehdään esteettömämpiä, yhteiskunnasta tulee osallistavampi ja vammaisten henkilöiden itsenäinen elämä helpottuu.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi työryhmä pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyyntöissä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi. Jos ette kuitenkaan voi antaa lausuntoanne lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan toimittaa myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi.

Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön viimeistään tiistaina 1.2.2022 klo 16.15 vastaamalla tähän lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Lisäksi torstaina 13.1.2022 klo 14-16 järjestetään verkkotilaisuus, jossa käydään läpi esitysluonnosta. Osallistujia pyydetään ilmoittautumaan ennakkoon maanantaina 10.1.2022 klo 16 mennessä [Webropolin kautta](#). Ilmoittautuneille lähetetään linkki tilaisuuteen. Tilaisuudessa voi pitää puheenvuoron. Puheenvuoro tulee varata ennakkoon ilmoittautumisen yhteydessä.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat: Hankepäällikkö Emilia Sormunen, emilia.sormunen@gov.fi, 0295 163 418

Linkit

[Linkki valtioneuvoston Hankeikkunaan](#)
[Länk till statsrådets tjänst för projektinformation](#) (Hankeikkuna)
[Esteettömyysdirektiivi, tillgänglighetsdirektivet](#)
[STM, esteettömyysdirektiivi](#)
[SHM, tillgänglighetsdirektivet](#)
[Tiedote, 23.6.2021](#)
[Pressmeddelande, 23.6.2021](#)

Liitteet

HE tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktivet om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster

Jakelu

Aivoliitto ry
 Aivovammaliitto ry
 Aluehallintovirastot (erityisesti ESAVI)
 Asiakkuusmarkkinointiliitto
 Autismiliitto ry
 Avaava
 Bookbeat
 Business Finland
 Celia
 CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy
 Digi- ja väestötietovirasto DVV
 DNA Oyj
 Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
 Elinkeinoelämän keskusliitto EK
 Elisa kirja
 Elisa Oyj
 Enter ry
 Epilepsialiitto ry
 Etelä-Karjalan pelastuslaitos
 Etelä-Savon pelastuslaitos
 FDUV
 FiCom (ICT-alan edunvalvoja)
 Finanssiala ry
 Finanssivalvonta
 Finavia Oyj
 Finnair Oyj
 Finnet-liitto
 Finnlines Oyj
 Fintraffic
 FMA - Funktionsrätt med ansvar rf (aikaisemmin Finlands Svenska Handikappförbund rf)

Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf
Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
Geologian tutkimuskeskus
Gofore
Hallinto-oikeudet
Hengityslaittepotilaat ry
Hengityслиitto ry
Heta-Liitto ry
HSL
Huoltovarmuuskeskus
Hätäkeskuslaitos
Ihmisoikeuskeskus
Ilmatieteenlaitos
Innovaatorahoituskeskus Business Finland
Invalidiliitto ry
Jokilaakson pelastuslaitos
Jyväskylän pelastuslaitos
Kainuun pelastuslaitos
Kansallinen senioriliitto ry
Kanta-Hämeen pelastuslaitos
Kaupan liitto
KEHA-keskus
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
KELA
Kesko
Keskusrikospoliisi
Kirjakauppaliitto
Kirjavälitys
Kirkkohallitus
Knowit
Kokkolan pelastuslaitos
Korkein hallinto-oikeus
Kotimaisten kielten keskus
Kuluttajaliitto
Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
Kunnat
Kuntatyönantajat
Kuopion pelastuslaitos
Kuuloliitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kymenlaakson pelastuslaitos
Kynnys ry
Lapsiasianvaltuutetun toimisto
Lihastautiliitto ry
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Linja-autoliitto
Lyhytkasvuiset ry
Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Maahanmuuttovirasto
Maanmittauslaitos
MaaS Global
Maaseutuvirasto
Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Me itse ry
Medialiitto ry
Metsähallitus
Mielenterveyden Keskusliitto ry
Neuroliitto ry
Nextory
Nordea
Näkövammaisten liitto ry
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
OP Ryhmä
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Oppimis - ja ohjauskeskus Valteri
Oy Matkahuolto Ab
Pelastakaa Lapset Ry
Pelastuslaitos Lapin
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
Pelastusopisto
Pirkanmaan pelastuslaitos
Poliisihallitus
Porvoon pelastuslaitos
Posti Oy
Psoriasisliitto ry
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen pelastuslaitos
Rajavartiolaitos
Rakennusteollisuus
Ruokavirasto
SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Sanoma Oyj/Nelonen Media
Satakunnan pelastuslaitos
Seinäjoen pelastuslaitos
Selkäydinvammaiset Akson ry
SFS Suomen standardisoimisliitto ry
Sisäministeriö
Siunsote
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö (VANE)
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Sotainvalidien Veljesliitto ry
S-pankki
Statens ämbetsverk på Åland
Storytel

Suojelupoliisi
Suomen Asianajaliitto
Suomen Autismikirjon yhdistys ry
Suomen CP-liitto ry
Suomen Diabetesliitto
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL Oy
Suomen kuntaliitto ry
Suomen Kustannusyhdistys
Suomen Kuurosokeat ry
Suomen opiskelijakuntien liitto- SAMOK ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Parkinsonliitto ry
Suomen Polioliitto ry
Suomen Punainen Risti
Suomen Punainen Risti/Veripalvelu
Suomen Reumaliitto ry
Suomen Varustamot ry
Svenska hörsselförbundet rf
Taksiliitto
Tallink-Silja Oy
Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry
Telia Finland Oyj
Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos THL
Tieke-Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry
TietoEvry
Tulli
Turun pelastuslaitos
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työ- ja elinkeinotoimistot
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Ulkoasiainministeriö
Vaasan pelastuslaitos
Valli ry
Valtiokonttori
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Valtori
Valvira
Vammaisfoorumi ry
Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry
Vanhustyön keskusliitto
Verohallinto
Viking Line Abp
VR Group
Väylävirasto

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Yleisradio Oy
Yliopistot/korkeakoulut
Ylioppilastutkintolautakunta
Ympäristöministeriö
Ålands landskapsregerin

Lausunnonantajan lausunto

Huomioita keskeisistä ehdotuksista ja vaikutuksista, (erityisesti esitysluonnoksen luku 4, sivut 53 – 89)

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana on keskusteltu valvontakokonaisuuden järjestämisestä. Valvontakokonaisuus on kuitenkin tässä vaiheessa osin avoin.

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa valvontaan kokonaisuudessaan. Miten tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden valvonta olisi tarkoituksenmukaista järjestää?

Lausunnonantajia pyydetään kommentoimaan erityisesti palvelujen valvontaa (esitysluonnoksen luku 4.2.6, sivut 83, 85 – 87), kun digitaalisten palvelujen valvonta on tarkoitus keskittää edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikköön. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaaliseen mediaan pääsyn valvontaan sekä liikennettä koskevien esteettömyystietojen esittämisen valvontaan (laki liikenteen palveluista).

Erityisesti tuotteiden markkinaavalvonnan järjestäminen on esityksessä vielä avoin. Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksenä alla esitettyihin (esitysluonnoksen luku 4.2.6.3, sivut 84-85) vaihtoehtoihin markkinaavalvonnan järjestämisestä.

Valmistelussa on ollut esillä erilaisia vaihtoehtoja:

- A. Traficom valvoo suurinta osaa tuotteista ja Tukes valvoo itsepalvelupäätteitä (näiden käyttöikä pitkä).
- B. Traficom valvoo sähköisiin viestintäpalveluihin käytettäviä kuluttajapäätelaitteet ja kuluttajapäätelaitteet, joiden avulla käytetään audiovisuaalisia mediapalveluja ja ESAVI muita esteettömyysdirektiivin mukaisia tuotteita. Valvonta jakautuisi siihen mukaan, mikä toimija valvoo vastaavia palveluja.
- C. Traficom valvoo kaikkia tuotteita / Tukes valvoo kaikkia tuotteita / ESAVI valvoo kaikkia tuotteita.
- D. Joku muu?

Rakennettu ympäristö

Esteettömyysdirektiivin vaatimukset rakennetulle ympäristölle on esitetty esteettömyysdirektiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisesti, onko rakennetun ympäristön täytettävä liitteessä III vahvistetut esteettömyysvaatimukset. Tässä vaiheessa esitetään, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei otettaisi mukaan tähän esitykseen vaan sen soveltamisesta päätettäisiin myöhemmin (ehdotus esitysluonnoksen sivuilla 92-94).

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti siitä:

- Miten esteettömyysdirektiivin soveltaminen palvelun tarjoajan vastuulla olevaan rakennettuun ympäristöön konkreettisesti edistäisi esteettömyyttä ja kuinka laajamittaiseksi arvioitte vaikutukset rakennetun ympäristön esteettömyyteen?
- Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esteettömyysdirektiivin soveltamisella rakennettuun ympäristöön olevan palvelun tarjoajalle? Kuinka suuren osuuden esteettömyysdirektiivistä aiheutuvista kokonaiskustannuksista ne muodostaisivat?

Johtaja

Taru Koivisto

Osastopäällikkö

Veli-Mikko Niemi